

**RAPORT Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
ZA 2024 ROK**

KLUCZBORK

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy, które regulują ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z póź.zm.), oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z póź.zm.).

W działaniach tych znalazły się również zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz działania zmierzające do ograniczenia występowania uzależnień behawioralnych.

Wykonanie wskazanych powyżej zadań umożliwiał opracowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kluczbork na lata 2023-2024 przyjęty uchwałą Nr LIV/770/22 Rady Miejskiej w Kluczborku z dnia 21 grudnia 2022 r.

Źródłem finansowania zadań gminnego programu były środki finansowe z budżetu Gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2024r. oraz środków z tzw. „funduszu małpkowego”.

Kwota przeznaczona na realizację zadań programu alkoholowego w tym działań na rzecz przeciwdziałania przemocy to 1 177 000,00 zł, natomiast kwota 53 000,00 zł została przeznaczona na zadania przeciwdziałania narkomanii.

W 2024 r. rzeczywista kwota wpłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosła 1 026 108,00 zł., a z tzw. „funduszu małpkowego” wpłynęło 239 386,50 zł.

Realizacja Programu zakładała współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Potrzeba współdziałania jest niezbędna zwłaszcza w obszarze ograniczania dostępności do alkoholu.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane były poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu,
- działalność wychowawczą i informacyjną,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawierał również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z póź.zm.).

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane były przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych,
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkoman.

Program był opracowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane były do potrzeb lokalnych możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

REALIZACJA PROGRAMU POLEGAŁA NA:

Zadanie 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych.

1) Motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia procesu leczenia i wyjścia z uzależnienia oraz kierowanie tych osób do odpowiednich poradni i instytucji. Zadanie te przypisane i wykonywane były przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W roku 2024 do komisji wpłynęło 29 wniosków, z tego 9 osób skierowano na badania do biegłych w przedmiocie uzależnienia oraz złożono 4 wnioski do Sądu.

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałanie przemocy w rodzinie członkowie GKRPA uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz są powoływani do pracy w grupach roboczych. W ramach realizacji swoich kompetencji w w/w strukturach edukują osoby uczestniczące w procedurze w kwestii nadużywania alkoholu, konsekwencji z tym związanych, procedurze zobowiązania do leczenia odwykowego. Udzielają informacji i wsparcia w tym zakresie.

W roku 2024 członkowie GKRPA powołani byli do udziału w grupach roboczych w zależności od problemów występujących w rodzinie. W związku z realizacją procedury Niebieskiej Karty do GKRPA wpłynęło 13 wniosków.

2) Koordynowanie na poziomie Gminy działań podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień – Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Uzależnień.

3) Wspieranie działań placówki leczenia odwykowego tj. Centrum Terapii i Psychoedukacji w Kluczborku poprzez dofinansowanie Punktu Pomocy Psychologicznej oraz warsztatów (maratonów) dla osób uzależnionych od alkoholu.

Kwota dofinansowania wynosiła 27 400,00 zł. W 2024r. w Poradni zatrudnieni byli lekarz psychiatra oraz 4 psychologów.

W ramach Punktu Pomocy Psychologicznego udzielono 2894 porad osobom uzależnionym i ich rodzinom. Zarejestrowano 290 osób, w tym 8 osób z rozpoznaniem używania szkodliwego, 222 osób uzależnionych oraz 60 osób współuzależnionych.

W Poradni zrealizowano 3 maratony terapeutyczne, w których wzięło udział 16 osób uzależnionych i współuzależnionych. W ramach maratonów profilaktycznych zrealizowano tematykę nawrotów picia, tworzenia planu działania w celu uniknięcia nawrotu, tworzenie sieci wsparcia, sposobów konstruktywnego radzenia sobie ze stresem.

Zadanie 2.

Udzielenie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej.

1) W ramach podpisanej umowy na dotację realizowany był „**Program wieloaspektowy wspierania rodzin z problemami alkoholowymi – NA TRZEŹWO – edycja 2024**”. Realizowany jest on przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Fabryka Zmian” Kwota dofinansowania wyniosła 50 000 zł. Działania związane z programem przeciwdziałania narkomani 30 000,00 zł.

W ramach programu, w okresie 02.01.2024r.-31.12.2024 r. zrealizowano następujące działania:

✓ *Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin*, w którym osoby uzależnione lub ich rodziny mogły uzyskać informacje, jak podjąć leczenie, jak motywować do leczenia, jak zobowiązać do leczenia.

Zadania Punktu:

- a) prowadzenie poradnictwa indywidualnego w zakresie pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom,
- b) motywowanie osób uzależnionych oraz współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- c) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- d) udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu odwykowym.

W ramach punktu zrealizowano 90 godzin spotkań, w których uczestniczyło 58 osób.

✓ *Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych.*

Do punktu zgłaszały się głównie osoby, których najbliższa osoba w rodzinie miała problemy z środkami psychoaktywnymi bądź osoby eksperymentujące (marihuana, głównie dopalacze oraz pochodne amfetaminy. Zdarzały się również osoby z podwójną diagnozą i uzależnieniem krzyżowym. Zadania Punktu:

- a) działania edukacyjne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- b) motywowanie osób i ich rodzin do ewentualnego podjęcia terapii,
- c) udzielanie osobom i ich rodzinom konsultacji i porad profilaktycznych w sprawach uzależnień,
- d) udzielanie porad w zakresie przemocy.

✓ *Punkt Pomocy Prawnej*, w którym przyjmował radca prawny udzielający porad osobom uzależnionych jak i ich rodzinom. Zadania punktu:

- a) udzielano porad osobom uzależnionych i ich rodzinom,
- b) udzielano pomocy przy tworzeniu pism procesowych do sądu tj. pozwu o rozwód, pozwu o alimenty, skargi do WSA, wnioski dot. ustalenia miejsca pobytu dzieci, wnioski dowodowe.

Udzielono 60 godzin porad prawnych, 18 osób uzależnionych i ich rodzin skorzystało z tej formy pomocy.

✓ W ramach programu funkcjonowała samopomocowa grupa trzeźwości, grupa postrehabilitacyjna, grupa rozwoju osobistego DDA.

2) Podpisano umowę na dotację celową ze Starostem Powiatowych na realizację zadania pn.: "Realizacja programów psycho-korekcyjnych z dziećmi z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej „, na kwotę 20 000 zł.

3) Podpisano umowę na dotację celową ze Starostem Powiatowych na realizację zadania pn.: "Pomoc ofiarom przemocy w sytuacji kryzysowej przebywającym w Centrum Interwencji Kryzysowej PCPR w Kluczborku" na kwotę 30 000 zł.

4) Podpisano umowę na dotację celową ze Starostem Powiatowych na realizację zadania pn.: "Aktywizacja i konstruktywny sposób spędzania czasu wolnego osób z problemem alkoholowym zamieszkujących Domy Pomocy Społecznej w Kluczborku" na kwotę 10 000,00 zł.

5) Wspieranie i finansowanie działalności świetlicy terapeutyczno-wychowawczych i terapeutycznych, placówki wsparcia dziennego realizującej programy terapeutyczne dla dzieci, a pełniących istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych. Zadania te były realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin

z problemem alkoholowym i ich rodzin zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia. Koszt utrzymania świetlicy „PARASOL” wyniósł w 2024 r. – 608 517,84 zł

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

W ramach tego zadania Gmina prowadziła następujące działania:

1) Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach w zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie edukacji w zakresie wiedzy i szkodliwości substancji uzależniających - „*Zachowaj trzeźwy umysł*” - ogólnopolska kampania pod patronatem MEN, podejmująca problem profilaktyki uzależnień. Jednym z najważniejszych celów jest promowanie konstruktywnych postaw, zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec wielu patologii, szczególnie picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy. Kampania skierowana jest do młodzieży szkolnej, nauczycieli i rodziców.

Co roku kampania ma inne hasło wiodące, pod tematykę, którego jest opracowywany program działań do realizacji na terenie szkoły. Udział w kampanii jest ważnym uzupełnieniem podejmowanych w ramach Szkolnego Programu Profilaktyki działań promujących sport jako istotny instrument wychowania. (eksperymentowania z alkoholem lub innymi substancjami zmieniającymi nastrój). Koszt kampanii: 3 690,00 zł.

2) Szkoły z terenu Gminy realizowały działania edukacyjne w zakresie profilaktyki uzależnień i pomocy adresowane do uczniów - w szkołach odbywały się warsztaty, spektakle i programy profilaktyczne. Organizowane były zajęcia artterapeutyczne oparte w szczególności o rękodzieło i techniki plastyczne z elementami profilaktyki uzależnień (alkohol, środki psychoaktywne i uzależnienia behawioralne, szczególnie e-uzależnienia) – koszt działań ok. 39 943,00 zł.

3) Zorganizowano dla kadry nauczycielskiej szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień zarówno od środków psychoaktywnych jak i od uzależnień behawioralnych - koszt szkoleń 5 400 zł.

4) Dofinansowanie kolonii z programem profilaktyki dla dzieci z świetlicy terapeutyczno – wychowawczej Parasol – 16 483.50 zł

5) Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych z programem profilaktycznym dla dzieci ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zadanie to realizowane było przez stowarzyszenia z terenu Gminy Kluczbork. Kwota przekazana w ramach tego zadania to 394 963,06 zł.

Pamiętajmy, że sport i wszelka działalność promująca zdrowy tryb życia stanowi fundament profilaktyki alternatywnej skierowanej przede wszystkim do dzieci i młodzieży.

Dla wielu młodych ludzi sport, oprócz wartości zdrowotnej, był i nadal jest jedynym sposobem na wyrwanie się z szarości dnia codziennego.

7) W trakcie roku organizowane były edycje lokalnej kampania "Tu i Teraz". Kampania jest odpowiedzią na rozpoznaną potrzebę profilaktyki uzależnień w szczególności uzależnień od środków psychoaktywnych oraz behawioralnych. Wykorzystując doświadczenia z ostatnich lat stawiamy na organizowanie działania w formie cyklu różnorodnych, skumulowanych zadań - przystanków realizowanych na terenie lokalnych ośrodków szkolnych z udziałem uczniów m.in. warsztaty profilaktyczne ze specjalistą/psychologiem, przedstawienie profilaktyczne, spotkania z ciekawymi osobami, konferencja profilaktyczna organizowana przez młodzież. Głównymi koordynatorami działań będą Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy oraz Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień, co dodatkowo ma na celu uwrażliwienie młodych ludzi na niepełnosprawność i szukanie wspólnych rozwiązań.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

W ramach tego zadania Gmina prowadzi następujące działania:

1) Współpraca z grupami samopomocowymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie działań wspierających profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Kwota przeznaczona na wsparcie dla stowarzyszeń wyniosła 80 000,00 zł.

2) Wsparcie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

„FUNDUSZ MALPKOWY” 2024 R.

Kategoria i wysokość środków finansowych faktycznie wykorzystanych na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu ze środków uzyskanych przez gminę z tytułu opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml:

- 1) dofinansowanie do pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami profilaktyki
– 129 386,50 zł
- 2) dofinansowanie do utrzymania świetlicy terapeutycznej – wychowawczej PARASOL
– 110 000,00 zł

Zatwierdził

Burmistrz Miasta Kluczborka

Jarosław Kielar

Sporządziła

Joanna Rajska

Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień

18 kwietnia 2025 r.